

SB-0154

Second Year B. A. Examination
March / April – 2011
Rural Development

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
S. Y. B. A.

Name of the Subject :
Rural Development

Subject Code No. : 0 1 5 4 Section No. (1, 2,.....): Nil

Seat No. :

Student's Signature

- (૨) પ્રશ્ન નં-૧ ફરજિયાત છે.
(૩) બધા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
(૪) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોના અતિટૂંકમાં જવાબ લખો. ૧૪
- (૧) ભારતમાં ગ્રામીણ અને શહેરી વસ્તીનું પ્રમાણ કેટલા ટકા છે ?
(૨) ગ્રામ્ય રોજગારી માટેના વિવિધ કાર્યક્રમો દર્શાવો.
(૩) ગ્રામ સમુદાયનાં બે લક્ષણો સમજાવો.
(૪) ભારતમાં શિક્ષણનો દર કેટલા ટકા છે ?
(૫) નવી ટેકનોલોજીએ ગામડાંઓમાં કેવી સમસ્યાઓ સર્જી છે ?
(૬) બેકારીનાં કારણો.
(૭) સહકારી પ્રવૃત્તિનાં બે ફાયદાઓ દર્શાવો.
- ૨ ગ્રામ સમુદાયમાં પરિવર્તન લાવનારાં વિવિધ પરિબલોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ ગ્રામવિકાસની વિભાવના સમજાવી ગ્રામવિકાસમાં પંચાયતીરાજનો ફાળો ચર્ચો. ૧૪
- ૩ ગ્રામ્ય ગરીબાઈનાં કારણો ચર્ચા ગરીબી નિવારણનાં મુખ્ય કાર્યક્રમોનો પરિચય આપો. ૧૪
અથવા
- ૩ 'નરેગા યોજના' નાં ઉદ્દેશ્યો, વિશિષ્ટ પાસાંઓ અને સિદ્ધિઓ વર્ણવો. ૧૪

- ૪ નીચેના વિશે ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૭+૭
 (અ) ત્રિ-સ્તરીય પંચાયતીરાજનું માળખું
 (બ) ગ્રામ વિકાસમાં બેંકિંગ સંસ્થાઓની ભૂમિકા
અથવા
 (અ) શહેરીકરણની ગ્રામીણ સમાજ ઉપરની અસરો ૭+૭
 (બ) ગ્રામીણ વિકાસમાં સ્વૈચ્છિક સંગઠનોની ભૂમિકા.
- ૫ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમેતે બે) ૭+૭
 (૧) જળસ્રાવ વિસ્તાર વિકાસ કાર્યક્રમ
 (૨) ગ્રામવિકાસમાં જિલ્લા વિકાસ અધિકારીની ભૂમિકા
 (૩) ગ્રામવિકાસ અંગે ગાંધીવાદી અભિગમ
 (૪) ગ્રામવિકાસમાં જિલ્લા ઉદ્યોગ-કેન્દ્રની ભૂમિકા.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
 (2) Question No. 1 is compulsory.
 (3) Attempt all questions.
 (2) All Questions carry equal marks.

- 1 Write very short answers to the following questions. 14
 (i) Intensity (%) of rural and urban areas' population in India.
 (ii) State the various programmes for rural employment.
 (iii) Explain the two characteristics of rural community.
 (iv) What is the percentage of education rate in India ?
 (v) Which problems are created by new technology in villages.
 (vi) Causes of unemployment.
 (vii) Mention the two advantages of co-operative activities.

- 2 Discuss the various factors fostering change in rural community. 14

OR

- 2 Explain the concept of rural development and discuss the contribution of Panchayatiraj to rural development. 14

3 Discuss the causes of rural poverty and give an account of major programmes for removal of poverty. 14

OR

3 Describe the objectives, specific aspects and achievement of 'NREGA' (National Rural Employment Guarantee Act). 14

4 Give the short answer of the following : 7+7

(i) Three-tire structure of Pahchayatiraj

(ii) The role of banking institutes in rural development.

OR

(i) Impacts of urbanization on rural society. 7+7

(ii) The role of N.G.O. in rural development.

5 Write short notes : (any two) 7+7

(i) Watershed ares development programme

(ii) Role of District Development Officer (D.D.O.) in rural development

(iii) Gandhian approach to rural development

(iv) Role of District Industrial Centre (D.I.C.) in rural development.
